

Veress Miklós

Tavaszi szél

Tavaszi tavaszom
kiterjesztett szárnyú
mindenség zúgása
boldog lebegése
vas fürgeteg rémít
vas fürgeteg ámit
hiába küldi már elened

kialszik majd a fák
fehér lobogása
gyújt majd zöld tüzeket
áraszt új vizeket
a te kiáltásod

Indulnak a mezők
indulnak a hegyek
mind hogy látva lássák
hőjázó röptöket
jönnek hogy hallgassák
szárnyad csattogását

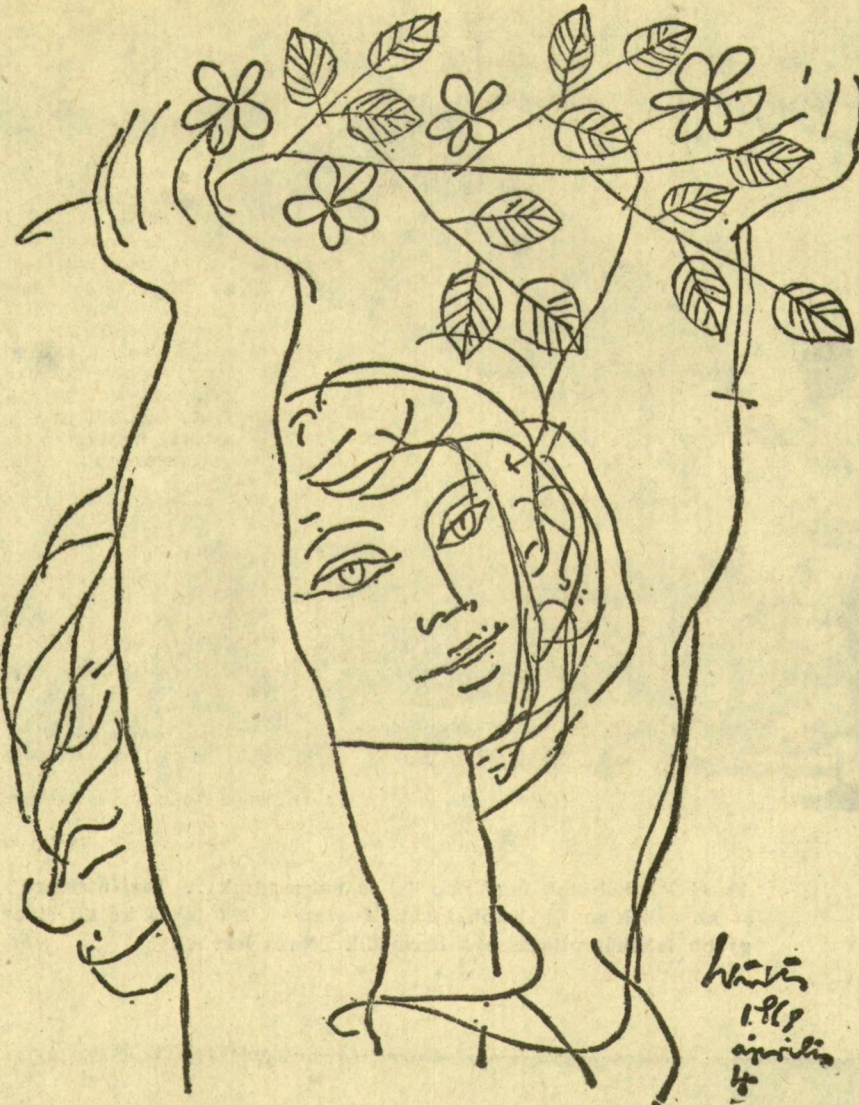
Tavaszi tavaszom
fémcsonthú fénytollú
mindenség-madaram
kiáltozd kiáltozd
hogy az embernek is
télbíró hatalma
szárnya van szárnya van
mezőnkről varjakat
sötét madarakat
melyek jöttöd várják
elhessen örökre
hozza tündökölve
Dózsa koronáját
hozza hozza zúgva
minden márciusok
suhintó, kaszáját

Majd kialszik a fák
fehér lobogása
majd gyúl a világnak
piros lobogása
tavaszom tavaszom
kiterjesztett szárnyú
mindenség-madaram
serkenő magoknak
égi csillagoknak
kiáltozd kiáltozd
hogy az embernek is
szárnya van.

Dal hazafelé

mielőtt kést fognál magadra
mielőtt hazaérnél
kilenc lovas indul utánad
mielőtt hazaérnél
kirakatok zengnek utánad
mielőtt hazaérnél
kilenc folyó kilencefele árad
mielőtt hazaérnél

török a mindenség üvege
szilánkok záporoznak
kezedet be ne vérezd
török a mindenség üvege
kilenc lovasok térnek
elébed
mielőtt hazatérnél
becsukódnak a kocsmajátók
becsukódik a szíved

Württembergi Ádám rajza

Borisz Polevoj:

Haritonov, az utász

Nemcsak épület-szárnyakért és házért folyt csata, hanem szobákért, a lépcsőházakért is. És a hadosztálynak a hadsereg-törzskarhoz küldött egyik jelentése így szólt: „Heves harcok eredményeképpen az északi körzetben az »ezredes« első téglaalapjában elfoglaltuk az 1-es és 2-es számú lakásokat».

Ezekben a napokban az egész kalinyini frontszakaszon elterjedt Nyikolaj Haritonov utász híre.

Valóban csodákat művelt. Éjszaka, szörcsizmában, hogy zajtalanabban járjon, olyan nesztelenül, mintha kísértet lenne, átment az úton az „alezredestől” az „ezredeshez”. Ugyanilyen ügyesen

erőhatású röptő aknákat helyezett el a németektől nyüzsgő ház sarkában, meggyújtotta a kanócot és eltűnt. Szinte feloldódott az éjszakában. Majd rövid idő múlva robbanás hallatszott, a gyalogság előretört az épület romjai közé és még el sem oszlott a robbanás füstje, a robbanás zajától megsemmisült németek még magukhoz sem tértek, amikor már el is foglaltak néhány szobát vagy lakást...

Az utászok fáradtságtól elcsigázottan, nehéz lövész-árokárokba merülve aludtak. A pince minden sarkából különböző hangnemben harsogó horkolás tompa zajjal töltötte meg az egész épületet. A levegő olyan volt, hogy a lámpában a láng nyugtalan imbolygott és pis-

lálkodt. Közvetlenül a kis lámpa alatt alacsony, sovány katona ült és a saját-maga által készített, de nyilván igen éles késsel, nagy igyekezettel faragott valamit. Miután közöltem vele, hogy írni akarok róla a „Pravda”-ban, kissé hitetlenkedve nézett rám és udvariasan elhárította, hogy magáról beszéljen.

Sok ilyen tárgy — amelyet Nyikolaj Haritonov faragott — járt kézzől kézre a katonák között az utász-században, amelynek — most eszembe jutott — Grusin kapitány volt a parancsnoka. A bajtársak az őrmestert ezermesternek, hidegvérű, megfontolt, bátor és okos embernek tartották.

Volt nap, hogy a katonák csak pár mondatot hallottak tőle. De a században mondogatták: „Haritonov ezt meg ezt mondotta. Az őrmester azt tanácsolta, hogy így meg így cselekedjünk”.

Az élete ugyanolyan egyszerű, szelíd és derék volt, mint ő maga. Egy vjatkai kályhás fia volt. Gyermekkorában apjával együtt járta az országot és a falvakban egyetlen orosz kemencéket rakott. Szerette munkáját és tökéletesen el is végezte, amit rábíztak. De amikor megkezdődtek az első óriási ipari építkezések, visszaadta apjának a szerszámot, elbúcsúzott tőle és Dnyeprosztojrojnál, a nagy gát építésénél maradt. A Dnyeprosztoj méretei megragadták képzeletét.

Az építómunkából utász-katonává lett. Az ember, aki élvezettel alkotott téglából és betonból hatalmas épületeket, a visszavonuló csapatok legutolsó soraiban menetelt, robbantotta mögöttük a hidakat, zsilipeket, a villanyerőműveket, pusztította és aknáztatta az utakat, hogy az, amit az emberek jólétére építettek, ne szolgálja a fasizmus sötét céljait.

Lehet, hogy Haritonov két töltenytárat sem lőtt ki az egész háború alatt, de a kárt, amelyet ez a zárkózott, hallgatag ember az ellenségnek okozott, csak egy tűzérési üteg munkájával lehetne összehasonlítani.

A Kalinyin város elfogla-

Andrássy Lajos

Ünnep, fákiya mellett

A hősök élnek, harcolnak — s elesnek... Kevés a hős, ki nem harcban veszett el, kinek fegyverét elvasta a rozsdás még életében s hervadt koszorúit dicsőségének hintaszékből nézte míg hullottak a foszló levelek... — Oly évszázad tanúja lehetek (s ha nem is hőse: harcosa e kornak) melyben legendás győzedelmek születnek s szörnyű bukások vésik be az útját úr-térképekre, — alig felderített s még némaságba zárkózó világok kapuit táro hősöknek! Egy élet olyan kevés, s mily gyászos veszét látni ha mégoly diadalmas lobogó alatt is... S nem él a Föld tovább, mint eme név él: Gagarin! Mint Leniné, — és a Földre tüzet először hozó... még húsz év, s ki voltam húsz éves ájult hazámnak ébredtekor: tán nevem is lefoszlik, sárgult papírok rongyáról... S az égre mégis győzelmi lobogókat tűznek az új eszmékkel száguldó utódok, — s mint őszanyag a termékeny humuszban, közöttük én már mindig ott vagyok

★ Szép hajnalunk volt! Elmúltak az árnyak szemem elől, — csak álmaimban fájnak, botlásaink, a könyörtelen emlékek... Fulladás nélkül futni hogy szeretnénk! — S szabadságunkat ünnepeleve nemán, távolba réved romlandó pupillám: öröm tüzeket átszivárogo egy fákiya gyászos világa: ott a Kreml falában egy rendkívüli hős maroknyi hamvát őrzi az urna, — ismét eggyel több hát ki életével bizonyított, értünk...

S még éppen, hogy a csillagokhoz értünk!

1968. március 30.

lását megelőző éjszakán Haritonovot kiküldték, hogy végja át az ellenséges erődítmények drótkadályait. A kapitány figyelmeztette, hogy a drótkadályok előtti tér valamilyen új, eddig még fel nem derített módszer szerint van aláaknázva és a szomszéd zászlóaljából már két utász elpusztult a rejtélyes csapdákban.

Haritonov magához vette a csípőfogót és elindult. Megközelítette a drótkadályt, de mielőtt munkához kezdett volna, figyelmesen megtekintette azt a helyet, ahol bajtársai elpusztultak. A drótok alatt nyomok látszottak, a titok, úgy látszott, ezzel volt kapcsolatos. Haritonov végigkúszott a drótkadály mellett és egyszerre csak észrevette, hogy annak tüskéiről alig észrevehető, hóval borított szálcáskák csüngenek le. Az utász odakúszott, ahol a szálcácska a hóba ért, ügyesen eltakarította köröskörül a havat, majd leheletével melegengette a helyet, anélkül, hogy megérintette volna a fonalt.

Tudta, hogy ez a fonál a halálhoz vezet. Csaknem érintette. Amikor a hó elolvadt, meglátta, hogy a kis gödör fenekén kerek fémhenger vonalai rajzolódnak ki. Kiderült a ravaszság. A drótkadály legkisebb rázkódását a szál továbbította a robbanóanyaghoz.

Óriási erejű akna semmisítette meg az óvatlan utászt és egyidejűleg elsöpört minden nyomot, amely a titok nyitjára vezethetett volna. Ugyanakkor azt is jelezte az előőrsknek, hogy valaki feltűnt a drótkadályoknál.

Haritonov megértette, hogy miről van szó. Ledobta be-

kesét és számot vetve magában azzal, hogy a levegőbe repülhet, óvatosan dolgozni kezdett.

Grusin kapitány — aki a legelső lövészárókban ült — számolta a múlt másodpercekét és türelmetlenül tekintett ki a sötétbe arrafelé, amerre a katona eltűnt. Már régen elmúlt a feladatra kitűzött idő, de Haritonov még nem tért vissza. De robbanás sem hallatszott. Ez pedig azt jelentette, hogy él. A kapitány, a hidegtől vacogva, feszülten nézte óráját. Végül is hajnal előtt, amikor a sötétség szétoszloban volt, és már szürkülni kezdett, nehéz lélegzés és hőroport hallatszott.

Haritonov ugrott be a havas mellvédre és az árokba. Össze vett karcolva, kimerült volt, kékre fagyott ajkával fáradtan mosolygott. Foga vacogott a hidegtől. Zsebéből elővette a fémhengert, amely kávéfőzőre hasonlított.

— Itt van. Meg kell mutatni a gyerekeknek. Huszonnyolc darabot vágtam le belőlük a drótról. Ravasz munka. Ha egy kicsit megérinted a vezetéket, akkor „válljék egészségedre”... És hanyagul a hóra szórta az ártalmatlan aknákat, majd kihúzta magát és jelentette: „Az átjáróhelyeket átvágtam és fenyőlevelekkel jelöltem meg, kapitány elvtárs”.

... És most itt áll ebben a tágas teremben, amelyet betölt a napugár és a forgó turbinák egyenletes zúgása, itt áll, izgatottan, feszülten és úgy hallgatja az új gépek zúgását, mint anya a gyermeke első hangját, és szürke szemében nagy, igaz emberi boldogság fénye látszik...

Polner Zoltán

Moszkva felé

Szeli az IL-tízennyolcas a végtelen kék eget: három óra csupán és Moszkva ragyog, szikrázik a fényben.

Látom, amint nyírfák és fenyvesek őrzik a várost s márvány-tankcsapdák, hogy — eddig jutottak a nácik